

Шогмо эл, порышк да гим верр!

Будь готов/

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

23 февраль –
Шочмо элым
аралышын
кечыже.

Тачысе йоча – эрдесе сартак

ДВЕДЕНЬКИНЫН фотожо.

1-ше номеран Шернур школышто Оборонно-массовый да военно-патриотический паша месячник эрталатеш. Тылзе наре жапыште ятыр мероприятий лийын: «Зарница» модыш, кадет корпусын строй да муро смотржо, «Битва хоров» конкурс, «Сенаш лийдыме калык» интерактивный модыш программе, «Блокадысе кинде» акций, «РосКвиз» уш-акылым тергыше модыш, спорт тагасымаш-влак да молат. Яра жапыште автоматым рончен погена. Кугурак класслаште тунемше-влакым ончен, изирак икшыве-шамычат тунемыт. **Снимкыште** Павел Вороновым, Никита Бабайкиным, Рашид Сабзалиевым, Илья Бирюковым ужда.

Российысе калык луддымылыкшө, шочмо элым арален да тудын верч шоген моштымж дене ожнысек ойыртемалтын. Ме кугезе коча-кованан, ачанан геройло койышышт, подвигышт нерген шарнышаш улына. Ме, самырык-влак, нунын гай патыр лийнена.

Костя ИВАНОВ.

Увер

23 февральыште Марий Элыште акций эрталатеш. 14-25 ияш рвезе-влак, паспорттым але военный билетым ончыктымек, республикысе 9 спорт тӱнежышке яра пурен жертыт. Йошкар-Ола воктенысе «Корта» базыште ечым да ватрушкым жаплан кучылташ яра пуат.

Косолап – Российын ужашыже

Марий Турек район Косолап шко- лышто тунемше- влак Алёна Виноградова, Юля Мельникова, Вадим Богданов (снимкыште) «Я познаю Россию. Прогулки по стране» всероссийский проек- тыш ушненыт.

– Ме Косолап села дене палдарыше турист маршруттым ыштенна. Маршрутышко Совет Ушем Герой Сергей Суворовын садше, Совет Ушем Герой Анатолий Заровняевлан мемориал оҥа, Кугу Ачамланде сарыште вуйышттым куры- мешлан пытышыше-влакым шарныме лўмеш мемориал памят- ник пурат. Косолап села – Российын ужашыже. Тек тудын нерген чылан палат, – ойлат ўдыр-рвезе-влак.

Вадим ден Юля тиде проектышке кумшо гана ушненыт да шўрт- нў значок дене палемдалтыныт. Алёналан той значокым кучыктеныт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом школын архивше гыч налме.

Российысе увер

«Тунемше-влаклан калык тўвыра» проект радамыште Всероссийский акций-влак фев- ральыште да мартыште эртарал- тыт. Тушко тунемше да туныкты- шо-влак ушнен кертыт. «Фolk- Урок» кажне арнян лиеш. «Вэб- экспедиций» йоча-влакым калык йўлам шымлаш кумыланда.

Кугу Ачамланде нерген шинчымашдам тергынеда гын, 17 мартыште «1418» всероссий- ский уш-акыл молдышыш ушны- ман. 14-18 ияш 10 еган коман- дым чумырыман. Тўрыс уверым ирга-1418.pф сайтыште верандыме.

Рособрнадзорын темгы- мыж почеш, 2021 ийыште Всероссийский тергыме паша- влак 4-8-ше класслаште тунемше- влаклан 15 март гыч 21 май марте эртаралтыт. 10-11-ше класслаште тунемше-влак 1-26 мартыште возат.

Марий Элысе увер

«Йыван Кырла лудмаш» шанче-практике конференций 9 апрельыште Шернур посёлкышто эртаралтеш. Тудо Марий Эллан да Шернур районлан 100 ий теммылан пўлеклаттеш. Йодмашым 10 март марте svechnikov-sk@mail.ru адрес дене электрон почтыш колтыман.

Марий Элыште тўвыра да сымыктыш дене кылдалтше тунемме верлаште приемный компаний тўнгалын. И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжын туныктышыжо-влак, республи- кысе кажне районышко лек- тын, уста йоча да самырык ен-влакын мастарлыкыштым аклен ойырат. Акции март кыдал марте шуйна.

«Молодые профессиона- лы» (WorldSkills Russia) регио- нысо чемпионат Йошкар- Олаште 1-5 мартыште инде- шымше гана эртаралтеш. Тангасымашке 14-50 ула ияш- влак ушнат. Латкок площад- кыште 290 ен мастарлыкшым тергаш тўнгалеш.

Порысшым шуктен

Купсола школышто Афганистан мландыште шке порысыштым шук- тышо-влакым шарныме лўмеш класс шагатым эртаренна. Кугурак клас- слаште тунемше-влак землякна, Кугу Шале ялын эргыже Эдуард Захаровын илыш да салтак корныжо нерген каласкаленыт. Тудо Афган сарыште кредалын, 1988 ий 6 февра- лыште ўмыржў кўрылтын. Тунем- ше-влак лўддымў салтакым курымеш шарнат. Школын йоча организацийже Э.Захаровын лўмжым нумалеш.

В.ЯКОВЛЕВА, туныктышо.

Морко район.

Сенгымаш

«Йоча туризмын регионысо эн сай практикыже» кокыл- шо всероссийский конкурсым иктешле- ныт. Остап Бендер лўмеш сатиур да юмор тоштерын ку- гурак шанче паша- енже П.Забродина «Мы родом из детс- тва» проектше дене «Изи олалаште йоча туризм дене эн сай программе» таҥасыште сенгышым лектын.

Изам – моряк

Максим изам (снимкыште пок- шелне) почмо элым арала. Мўн- дыр Эрвелне слу- житла. Тудо моряк. Мый изам дене кугешнем. 23 фев- раль дене саламлем да пўртылмыжым шўм вургыж вучем.

Даша СОШИНА.

Морко, Коркатово.

Фотом еш архивше гыч налме.

Ик кече – йолак тўнаште

Ўдыр-рвезе-влак, «Луман принцессе» пайрем

гыч изирак видеом теат ончен кертыда. Тидлан смартфоншыкыда QR-кодым лудын моштышо приложенийым шындыза.

«Ужар памаш»

Теле каныш жапыште Волжский районысо «Ужар памаш» дек миенам. Тудо Ваштар курыкышто верланен. Пугачёвын тумыжым онченам. Памашын шолын лекмыжым эскеренам. Кажне ийын Крешене йўдым калык тушко йўштылаш пура. Моткоч сылне вер. Теат миен толза!

Дима ВЕДЕНЬКИН.
1-ше номеран
Шернур школ.

*Шочмо мланде кўдынь
Иктат шкетын огыл.
В.ИЗИЛЯЧОВА.*

Синквейн

Марий Эл
Шочмо, шерге.

Шуара, арала, чамана.
Мыланна тудо эн лишыл.

Поянлыкна.

Ирина УРАЗАЕВА.
Морко, Шўргыял.

«Луман принцессе» парусникыш савырныше сценыште лум чинче гай койшо индеш чолга ўдыр усталыкшым ончыктен. Сценышке лекмеке, нуно изи артистыш савырненыт: муреныт, куштеныт, почеламутым лудыныт, мотор тувырыштым ончыктеныт, йўратыме кочкышышт дене палдареныт да ешысе йўлашт нерген каласкаленыт. Йошкар Дракон принцессе-влакым шолышташ шонен гынат, тоштын огыл: ўдыр-влакын моторлыкышт шинчажым йымыктарен. А шере кочкышым йўратыше Марфуша тутло сийым шер теммешке тамлен.

Конкурсш
ушнышо кажне йоча диплом да шергакан пўлек дене палемдалтын. «Луман принцессе» короньым 24-ше номеран школын тўнемшыже Ульяна Панасенко (снимкыште) сулен.

14 февральыште Йошкар-Олаште Россий Армиын тўвыра полатыштыже «Луман принцессе» моторлык да усталык олесе еш пайрем эртаралтын.

Е.ИВАНОВА.
Авторын фотожо.

Йошкар пырыс полша

Марий Элнан рўдолаже мотор, ойыртегалтше полат, оралте, шарныктыш-влаклан поян. Йошкар-Олам Бельгийысе, Германийысе олала дене танастарат. Арам огыл тўнян тўрлў кундемже гыч турист-влак тудым ончалаш толыт. Нунылан Йошкар-Оласе Турист да увер рўдер полша. Рўдерым М.Иванова (снимкыште) вуйлата.

– Мария, рўдерын пашаж дене палдарыза.

– Ме турист-влаклан сылне верла, марий калык кочкыш, йўла нерген каласкалена. Олаште кушто канаш, мом ончаш лийме да моло нерген увертарена. Путеводительым, картым, буклетым ямдылена. Ола мучко указатель-влакым верандена. Экскурсий-влакым эртарена. Марий Элын да Йошкар-Олан моторлыкышт дене палдараш, шинчымашым налаш тўнямбалне эртаралтше ончерлаш коштына. Ятыр проектым илышыш шындарена.

– Йошкар-Ола мучко йоча-влаклан келшыше могай маршруттым темледа?

– «Йошкин пырыс дене пырля» маршрутна уло. Тудо 1-4-ше класслаште тўнемше-влаклан келшен толеш. Экскурсоводын польш-

21 февраль –
Экскурсоводын
тўнямбал
кечыже.

Фотом
еш
архив
гыч
налме.

калышыже йошкар пырыс курчак ик шагат жапыште ўдыр-рвезе-влакым оланан историйже дене палымым ышта. Йоча-шамычлан онгай лийже да ынышт нойо манын, модыш йўным кучылтына.

– Экскурсовод могай койшыш-шоктышлан лийшаш?

– Экскурсовод пашажым да кундемжым йўратыше, чулым, писе лийшаш. Калык деч ўршаш огыл, тудын дене кутырен моштышаш. Тыгак материалым сайын палышаш да ен-влакым иктеш чумырен моштымо койыш дене ойыртегалтшаш.

ХАЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Шочмо элым аралышын кечыже.

Саламлем!

Коло кумшо февраль ден Саламлем мый ачаем. Рвезыж годым, мый палем: Армиыште служитлен, Шочмо элым йоратен Да границым арален. Командир отыл гынат, Мыланем, ачай, садак. Поро мутым ойлынем Да тылат мый тыланем: Таза лий да пиалан, Ит өпкеле нигунам!

Оля СТЕПАНОВА.
Морко, Шап Унчо.

Тудо Курыкмарий район Марковы ялеш шочын. Степан Алексеевич – кум степенян Чап орденын кавалерже. 1942 ий мартыште Калинин фронтыш логалын. 1943 ий сентябрьыште телефон кылым ачалымыж годым йолжым эмгатен. Пареммекше, Касвел фронтышто кредалын. Беларусь мландысе Орша, Борисов, Минск, Городок олалам утарымаште лийын. Неман энгер гоч вончакым ыштыме годым кидше сусырген, но командованиын заданийжым шуктен. Шочмо эл верч нимом чаманен огыл.

Курыкмарий, Микрӓк.

Настя ЕГОШИНАН сүретше.
Йошкар-Ола, 30-шо №-ан школ.

Салтак лиям

Ачамын лүмжө – Саша. Тудо Саров олаште элгөргө войскаште службым эртен. «Армий чулым, виян, лүддымө лияш тунькта», – ойла ачам. Мыят Шочмо элым аралаш ямдылалтам.

Давид ПЕТРОВ.
Советский, Шуарсола.

Шарнена

Ме, 7-ше «Б» кадет классын тунемшыже-влак, школышто Рустам Сафиным шарныме лүмеш линейкым эртарышна (снимкыште). Мемнан деке Рустамын ачаже Магруф Каюмович да Чечня сарын ветеранже толыныт. Рустам 1996 ий 12 февральыште Чечня сарыште вуйжым пыштен. Школышто Рустам Сафин лүмеш мемориал комплексым ыштыме.

Сергей МЯГЧИЛОВ.
Йошкар-Ола, 21-ше номеран школ.

Фотом школын архивше гыч налме.

Шочмо эл верч

Мый «Юный краевед» кружокыш коштам. Умаште землякна С.А.Катюковын илыш корныжым шымленам.

Настя АРХИПОВА.

Сай оза

Ачам эн лишыл мыланем, Патыр да моткоч ушан. Кутыра лыжган чыла ден, Ачай пеш поро кумылан. Тудо школышто тырша, Йоча-влакым тунькта. Уло школла – сай оза, Мыланем гын, сай ача!

Диана НИКИТИНА.
Параньга, Олор.

Тале кидмастар

Мыйын ачам – тале кидмастар. Түрлө олашке кўвар-влакым ачалаш коштеш. Техникым сайын да писын олмыкта. Мыят, кушкын шумек, ачам гай уста ег лийнем. Технике дене кылдалтше профессиым налнем. Ачам дене кутешнем да пайрем дене саламлем.

Егор БОГДАНОВ.

Марий Турек, Сысоево.

Лүддымө ачам

Ачамым 2003 ийыште Россий Арми радамаш налыныт. Эн ончыч Самара оласе тунемме рүдериш логалын. Вара Пермьыште механик-водительлан тунемын. Тушеч Чечня Республикыш колтеныт. Шке порышым шуктымеке, эше ик ийлан контракт почеш служитлаш кодын. Элнан кечывалвел чекшым арален. Ачам лүддымө, поро кумылан. Тудым пайрем дене саламлем.

Милена ПЕТУХОВА.
Кужэнер, Руш Шой.

21 февраль – Шочмо йылмын тўнямбал кечыже.

Ит вожыл

Кажне енын шочмо йылме

Чонлан лишыл, шергакан.
Йөрәтем мый, марий рвезе,
Шке йылмем ден калыкнам.

Марий кундемем эн шерге –
Тышан шочын-кушкынам,
Шүмбел авамым, тукумемым
Марий мут ден вашлийынам.

Кажне кечын, школыш толын,
«Поро эр!» саламлаттам.
Сылне, мотор марий мут ден
«Поро кас, йолташ!» манам.

Марий үдыр але рвезе,
Тый ит вожыл йылмет деч,
Илен-толын, икшыветым
Туныкто марла ойлаш.

Максим КИНДУЛКИН.

**Национальный президент
школ-интернат.**

Марий йылмым моктена

Татарстан
Республикыште
2021 ийым

Шочмо йылме
да калыкын
икоян улмо ида-
лыкше семын
увертарыме.

Тидын лүмеш
школышто пай-
ремым эртарыш-
на. Шочмо

марий йылмына дене возымо почеламутым лудна, мурым мурышна, марла кушталтышна. «Йыдалым пörдыктен» тошто марий модыш дене модна. Туныктышо-влак В.В.Ишманова, А.В.Асылбаева да С.Н.Изибаева марий калыкын историйже, кочкышыжо, вургемже, кугезе геройжо-влак дене палдарышт. Марий йылмым туныктышо Светлана Николаевна рушла да марла почеламутым возкала. Мемнамат «Ямде лий» газет дене кылым кучаш кумыландыш.

Фотом школын архивше гыч налме.

Мария МИНГЛИНА, Виктория ТКАЧЕНКО.

Татарстан, Агрыз, Кадрек.

Марий улам!

Айдеме шочмо йылмын ямжым,
шочын вочмеке, ава шөр дене пырля тамла. Марий йылме моткоч йымыжа: мут-влак ший памашын йоргыктен йогышо вүдшö семын йонгат. Мутмастар-влак, тиде сылнылык дене пайдаланен, моткоч шуко сылнымутым шочыктат. Шанчыен-влак шке пашаштым марий йылмым шымлымашлан пöлеклат. Мыланем марий йылме моткоч лишыл. Шочмо йылмем, марий улмем дене кугешнем.

Яна СОЛОВЬЁВА.

У Торъял, Немда.

Йывыртен тунемына

Ме, 6-шо классыште тунемше-влак, марий йылме кабинетлан мутым кучена. Молан шонеда? Класс вуйлатышына Р.Н.Петрова марий йылмым да литературым туныкта. Класс пеш мотор, йонгыдо. Окнам марий тўран окнасакыш сорастана. Шуко шкаф, тўрлö стөнд уло. Марий йылмым тунемаш чыла йөн пуалтын: книга, газет, мутер, ой-кагаш-влак, компьютер, проектор. Ме марий йылме урокым куанен тунемына.

**Александра ИВАНОВА.
Морко, Унчо.**

Йөрәтыме урок

Йөрәтыме урокем – марий йылме. Тудым С.И.Шестаков вүда. Спартак Иванович шке предметшым сайын, онайын эртарат, каласкалымыжым чылан умылена. Туныктышына марий йылмым тунемаш, марла мутланаш кумыландат. Ме, марий-влак, шочмо йылмынам пагалышаш да аралышаш улына. Ме огыл гын, тидым коышта?!

Полина ПЕТУХОВА.

**У Торъял,
Кузнеч.**

Увер

Республикысе марий тўвыра рўдер Шочмо йылмын тўнямбал кечыжлан пöлеклатше ятыр пайремым эртарен. 18 февральыште «Lingva-Территорий» йылме фестиваль лийын. Марий Элыште, тыгак Российын тўрлö кундемшытыже шочын-кушшо, кызыт марий мландыште илыше-влак шочмо йылмышт дене палдареныт.

«Мыйын шочмо йылмем» сочинений конкурсыш республикысе 9 район, Йошкар-Ола, Волжск ола да Татарстан Республик гыч 43 паша пурен.

13-16 ияш-влак коклаште сенгышыш лектыныт:

1-ше вер – Юлия Белова (Волжский, Памар).

2-шо вер – Надежда Ямбакова (Йошкар-Ола, 21-ше номеран школ).

3-шо вер – Анна Алексеева (1-ше номеран Морко школ).

19 февральыште эртаралтше «Интернетыште да IT-ште марий йылмым кучылтмо шотышто лайфхак (пайдале кагаш)» семинар-практикум пайдале лийын.

Кравец, перепеч да кыстыбый

Кажне калыкын ойыртемалтше кочкышыжо уло. Тудым кажне озавате шке семынже ямдыла: у тўсым, у тамым пурта. Таче курыкмари, удмурт, татар калык кочкышым ямдылаш тунемына.

Ший шондык

Т.Евсеев лўмеш Национальный тоштерын кугурак шанче пашаенже Надежда ВАСКА-НОВА (**снимкыште**) кравец нерген каласкала:
 – Кравецым курыкмари-влакын визитный картыкышт манаш лиш. Тиде кочкышым сўанлан, Рошто пайремлан ямдылат. Кравец шере руаш гыч ышталтеш. Кўргылан шылым (чыве, сўсна, кролик але меран), шўрашым (тар, рис, шож), вуй шоганым, лавр лышташым кучылтына. Шўрашым, шолаш пурышо вўдыш пыштен, йўдлан кодена але, пеле кўйымешкыже, 5 минут наре шолтена. Шылым, шоганым пўчкедена. Руашым кок ужашлан шелына да шарена. Келге салма кўргым нўшмўй дене йыгена. Руаш салма гыч лектын кечалтшаш. Лончо дене шўрашым, пўчкедыме шоганын пелыжым, шылым, шоганын кокымшо пелыжым оптена. Ёмбалжым кўжгинде дене петырена да кандыра семын тўрлена. Салмам ковышта лышташ дене леведына да кум шагатлан кўкташ шындына.

2018 ий гыч курыкмари кравец Марий Элын брендылан шотлалтеш.

Удмурт кугыжаныш университетын студенткыже Раиса ВОЛКОВА перепеч (**снимкыште**) удмурт калык кочкыш дене палдара:

– Перепеч ожнысо кочкышлан шотлалтеш. Тудым ямдылаш шылым, понгым, муным, ковыштам але почкалтышым кучылтыт. Мый понго перепеч нерген каласкалем. Туллан

Бурановысо кова-влакын 2012 ийыште «Евровидение» муро конкурсышто мастарлыкыштым ончыктымышт деч вара перепеч нерген шукын пален налын.

шере руашым нўштылына: муным, содым, уксусым, ёмбалым, шинчалым варена. Перепеч кўргылан шоганым, понгым мушкын пўчкедена. Шинчалым ешарен, нўшмўэш жаритлена. Руашым тарталетке сынаным ыштена, тўржым нўлталын чывышталына. Тушко кўргым пыштена да конгаш (але духовкыш) кўкташ шындына.

Татар краевед-влакын обществыштын председателыже Сания РАМАЙ кыстыбый (**снимкыште**) татар кочкыш нерген каласкала:

– Тудым эше кыстыбай, кескепай, якмыш маныт. Шере руаш гыч ыштат. Ик кило паренгым эрыктена, тыгыдын пўчкедена, шинчалым, лавр лышташым, ик пўй чеснокым пыштен, пел шагат наре шолтена. Ик вуй шоганым тыгыдемдена да шўшмўэш жаритлена. Шўрым шолтена. Ямде паренге гыч вўдым кышкалына, лавр лышташ ден чеснокым корандена.

Эн кугу кыстыбыйын диаметрже – 2 метр да 10 сантиметр. Тудым 2011 ийыште Пошкырт кундемыште ямдыленыт. Тиде кочкышым Гиннессын рекорд книгажыке пуртымо.

Тест

1. Паэлья могай калыкын кочкышыжлан шотлалтеш?

А. Француз. Б. Немыч. В. Испан.

2. Могай элыште пельменым дюшбара маныт?

А. Азербайджан. Б. Болгарий. В. Армений.

3. Ризотто – рис гыч ямдылыме кочкыш. Тудо могай калыкын?

А. Итальян. Б. Венгр. В. Грек.

4. Банош – ёмбалам кукуруз пучымыш. Тудын шочмо элже кушто?

А. Украина. Б. Беларусь. В. Казахстан.

5. Могай элыште калык кочкышлан лагман шотлалтеш?

А. Монголий. Б. Узбекистан. В. Израиль.

Х. АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

Вий-куатым тергышна

Ме, 3-шо классыште тунемше-влак, «Большие гонки» танасымаште вий-куатнам тергышна. Кок командылан шелалтын, тўрлө эстафетыште танасышна. «Экстремалы» командым Максим вуйлатен, а «Аврорым» – Костя. «Экстремалы» команденде пеш писе ыле да сегышыш лекте. Мыланна спорт модмаш пеш келшыш. Вес ганат тыгай танасымашке ушнена. Спорт – тиде тазалык.

Ксения КОРНИЛОВА,
Мария СТЕПАНОВА.
Волжский, Пётъял.

Лу йочам сегышым

Рушарня. Таче школышто 1-4-ше класслаште тунемше-влак коклаште шашке дене турнир лиеш. Чылаже модмо ныл үстел уло. Мыят танасымашке ушнышым. Мыланем пырля тунемше Эльдар дене модаш келшыш. Тудо весела рвезе. Латкок йоча дене модым. Иктыжлан модын колтышым, весыж дене ничья лие, молыштым сегышым. Мый турнир гыч мөнгө куаныше пör-тылым.

Фотом школын архивше гыч налме.

У Торъял, Токтарсола.

Алина КОСАРЕВА.

Кочада, ачада, изада-влаклан пöлекым ыштыза.

Мастар кид

Шочмо элым аралышын кечыже 1922 ий гыч палемдалтеш. Пайрем тўрлө семын лўмдалтын. Эн ончыч Йошкар Армиий кече лийын. 1946 ий гыч – Совет Армиий кече. 1949-1992 ийлаште – Совет Армиий да Военно-морской флот кече.

Тау, теле!

Теле толын, лум лумеш,
Уремышке мемнам ўжеш.
Мый окнаш ончен шогем –
Пеш осал поран ўштеш.

Йөршын ом лўд поран деч,
Кидышкем налап ечем.
Курыкыш содор күзем,
Пикшла койын мунчалтем.

Теле толын, лум лумеш,
Чонышто куан шочеш.
Теле, ом лўд тый дечет,
Тау, теле, тыланет!

Аня ЛАПКАСОВА.
Национальный президент
школ-интернат.

Телым мые йöратем.
Курык вуй гыч мунчалтем.
Пёрдын-модын, лум йога,
Ечыгорным петыра.

Максим КУЧЕРОВ.
1-ше номеран
Морко школ.

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше:
yamdelii.pf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, «Ямде лий» газет» кугужаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погым да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследиим аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерыше Федеральный службын Приволжский федеральный округысyo управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издателыин адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Конкурс

Теле каныш

Маша ГРЕЧКОСЕЕВА.
Шернур, Оскан.

Родион НЕБОГАТИКОВ.
У Торъял, Токтарсола.

Дима ПЕТРЯЕВ.
Татарстан, Агрыз, Мандык.

Ситылыме цифр-влакым возыза.

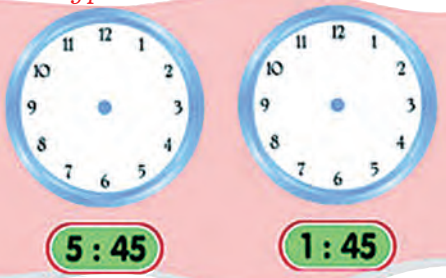
Жапым шагатыште сүретлен ончыктыза.

1 гыч 15 марте точко-влакым ушыза. Мо лекте?

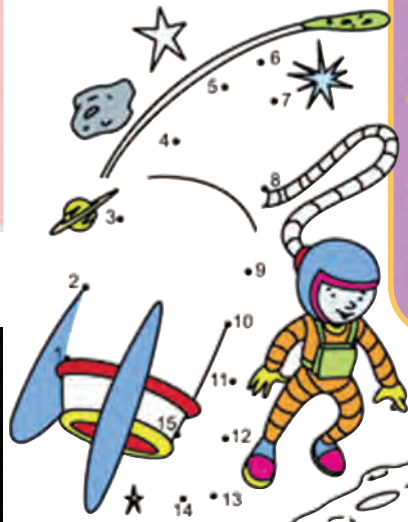
- Банан
- Олма
- Мөр
- Ананас
- Кешыр
- Апельсин

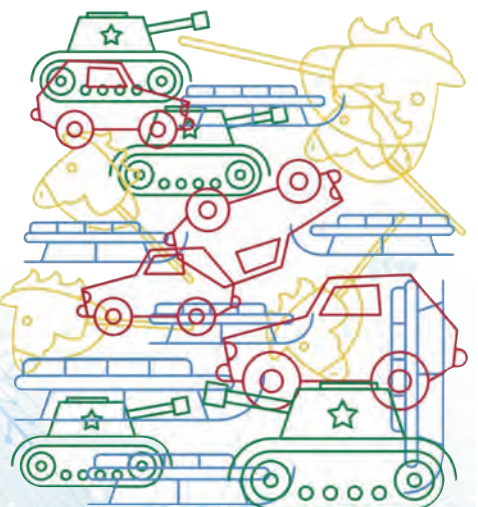
Маскаигылан мо эн чот келша? Шотлыза да пален налза.

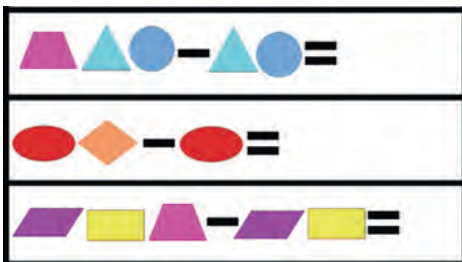
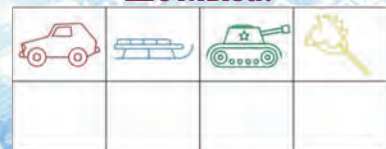
Фигур-влак дене примерым шотлен лукса.

Математике кроссворд

Шотлыза:

Тушто-влак

Йол йымалнем тунар тылзе шўдыр йўла – шотленат от пытаре.

Вўдыш шуэт – ок коло, тулыш шуэт – ок йўлө.

Ик тумо, латкок тормак, кумшўдö кудло вич лышташ.

Есения ЕГОШИНА.
У Торъял, Немда.

	+	6	=	10
+		+		+
8	+		=	9
=		=		=
12	+	7	=	